
LAPSYKE- Lasten ja nuorten psykososiaalisten erityispalvelujen seudullinen kehittäminen Lapissa -hanke

Tilannekatsaus 15.9.2009

Marja-Sisko Tallavaara

1. Konsultaatio ja IP -videoneuvottelun käyttö

Erikoistasolta perustasolle:

- ◆ Lastenpsykiatrian erikoislääkärin konsultaatiot Tunturi-Lapin kuntien psykologeille videoneuvotteluna
 - ★ Muonio 7, perhe mukana 4:ssä
 - ★ Kolari 3 kertaa, 2:ssa perhe mukana
 - ★ Kittilä 2 kertaa, toisessa perhe mukana
- ◆ Viranomaisneuvottelut Ranualle ja Kemijärvelle
- ◆ Työntekijöiden sisällöllinen arvio 4,5 asteikolla 1–5, tekninen arvio vaihdellen 1–5, ka 3,5
- ◆ Psykologien mielestä säästää aikaa ja rahaa, tulee jäämään käytäntöön, palaute myös perheiltä ollut myönteistä
- Tunturi-Lapin psykologien virtuaalinen vertaiskonsultaatio ja tiimikokous
 - ◆ Aikatauluongelmien vuoksi ei toteutunut aivan kuukausittain

- Yhteistyö Ensi- ja turvakodin kanssa
 - ◆ videoneuvottelun käyttö tukineuvotteluihin ja jälkitapaamisiin kunnan ammattilaisverkoston ja asiakasperheen kanssa

- Rovaniemen perheneuvolan kokeilu asiakastyöstä suoraan asiakkaan kotiin videoneuvotteluna ei onnistunut verkkoyhteyksien vuoksi, asiakas joutui menemään terveyskeskukseen

- Arviointia:
 - ◆ Nuorisopsykiatrian konsultaatiopalvelua ei pystytty järjestämään, muutoinkaan ei riittävästi erikoistason konsultaatiota
 - ◆ Videoneuvottelussa edelleen teknisiä ongelmia ja esteitä
 - ◆ Sisällöllisesti toimii hyvin
 - ◆ Kaikissa kunnissa ei työntekijöillä halua lähteä kokeilemaan ja käyttämään uusia välineitä, vedottiin asiakasasioiden työllistävyyteen, osin myös arkuutta uuden opetteluun

- Erityistyöntekijä hankkeessa 1.9.2008–30.6.2009 konsulttina ja etäterapeuttina. Työ painottunut Itä-Lappiin

- ◆ Konsultaatiota Kemijärven ja Sallan sosiaali- ja perhetyöntekijöille, joista videokonsultaatioina 4
- ◆ Kemijärven ammattiopiston ja Sallan oppilashuollolle, joista 3 videoneuvotteluna
- ◆ Eri kuntien lastensuojelun perhetyöntekijöille ryhmäkonsultaatioita videoneuvotteluna 4
- ◆ Asiakastapaamisia 28 asiakkaan kanssa, 19 toteutui videoneuvotteluna ja yksi suojatulla sähköpostilla, lisäksi stressinhallintaryhmä Kemijärven ammattiopiston nuorille
- ◆ Menetelmäohjausta stressinhallintaryhmien ohjaajille
- ◆ Koulutusta perhetyöntekijöille ja Katutason nuorille sekä Friends -koulutuspäivässä

■ Arviointia

- ◆ Konsultaatiosuhteen rakentaminen vie oman aikansa, siksi toteuttaminen aloitettiin Itä-Lapista, johon se myös pääasiassa rajautui
- ◆ Palaute yhteistyökumppaneilta (12 vastaajaa) oli myönteistä; enemmistö oli kokenut saaneensa työhönsä tarvittavaa asiantuntija-apua työntekijältä paljon tai erittäin paljon, nimenomaan oli koettu lähikontaktissa tapahtuneen ohjauksen tukeneen työtä.
- ◆ Videoneuvottelun katsoi yli puolet soveltuvan hyvin asiantuntijuuden välittämiseen, eri mieltä oli kaksi vastaajaa
- ◆ Vajaa puolet arvioi videoneuvottelun sopivan hyvin myös asiakastyöhön, vain 1 oli eri mieltä
- ◆ Monenlaiset tekniset ongelmat (verkkoyhteys-, kone-, tila-) häirtasivat etäkonsultaation ja -asiakastyön toteutusta

2. Ehkäisevän työn ja menetelmäosaamisen vahvistaminen

- Preventiivisen perheintervention klinikkokoulutus, kolmas kurssi päättynyt, 14 osallistujaa, 3 sairaanhoitopiiristä, 2 keskeytti, 7 sai klinikkopätevyyden
- Depressiokouluohjaajien koulutus yhteistyössä Mielenterveys- ja päihdehankkeen kanssa vuoden 2008 aikana, 8 ohjaajaa
- Nuorten stressinhallintakurssien ohjaajakoulutus (3pv+ 2 ohjauspäivää)
 - ◆ 28 ohjaajaa valmistunut, useimmat ohjaajat toteuttaneet ryhmiä
 - ◆ Tulossa kertauspäivä ohjaajille 14.10.
- Friends-ohjaajakoulutus yhteistyössä Aseman lapset ry:n kanssa helmikuussa
 - ◆ Ohjelmia toteutettu Muoniossa, Kittilässä, Sallassa, Ranualla ja Rovaniemellä
 - ◆ Tuettu kahta koulua hankkimalla oppilaan kirjat, kerätty palaute oppilailta, opettajilta ja vanhemmilta
- Perheneuvoloiden työntekijöiden työnohjauksellinen koulutus narratiivisesta työtavasta, alkanut marraskuussa, jatkuu kevään ja syksyllä kertauspäivä, Videoneuvottelua käyttäen etäohjaus Kemijärvelle ja Sodankylään

- Lastensuojelun perhetyöntekijöiden vertaiskonsultaatio- ja koulutuspäivät 6.–7.11.08 ja 28.–29.5.09
 - ◆ Teemana vuorovaikutuksen havainnointi ja tukeminen, trauman vaikutukset vuorovaikutuksessa ja lapsikeskeiset menetelmät
- Ryhmänohjauksen koulutus Rovaniemellä yhteistyössä Napero-hankkeen kanssa touko–lokakuu 2009
- Nuorten Aikalisä -toimintamallin kehittäely yhteistyössä Kemijärven/Itä-Lapin ammattiopiston kanssa

3. Nuorten avohuollon psykososiaalisen tuen toimintamallin kehittäminen Rovaniemellä:

Projektityöntekijä yläkouluilla
sosiaalityöntekijä Laura Tiitinen 1.8.– 31.12.08, psyk.sh Ristiina Sirkka 5.1.–30.6.09

- Luokkatyöskentely
 - ◆ Oppitunteja murrosiästä, mielenterveydestä ja ongelmaratkaisukeinoista yläkouluilla ja ammattiopistolla, yht. 39 oppilasryhmälle syksyn aikana, valmistellut esitykset jatkossa myös koulutyöntekijöiden käytössä
- Vanhempainillat
 - ◆ Teemana nuorten mielenterveys, miten vanhemmat voivat tukea nuorta, milloin syytä hakea apua (Napapiirillä myös imppaaminen)
- Asiakastyö
 - ◆ Terveystieteiden, kuraattorin tai opettajien ohjaamien nuorten tilanteen kartoitus ja hoidon tarpeen arviointi sekä tarpeen mukaiset tukikeskustelut ja/tai ohjaus jatkohoitoon
 - ◆ Lähtökohtana perhekeskeinen työskentely
 - ◆ Yhteistyö opettajan, kuraattorin ja terveydenhoitajan kanssa ja tarvittaessa perheneuvolan, lastensuojelun, Nupin tai nuorisopsykiatrian kanssa

- Nuorten ryhmät
 - ◆ Maestro-stressinhallintaryhmä kuraattorin työparina
 - ◆ Dudes-poikien ryhmä, työparina srk:n erityisnuorisott
 - ◆ Nuppu -tyttöjen ryhmä yhteistyössä Rompun hanketyöntekijän kanssa
- Esitteet
 - ◆ Nupin esite, opaslehtinen vanhemmille nuorten mielenterveydestä
- Nupin asiakastilaston kokoaminen marraskuulta sekä helmi-
maaliskuulta
 - ◆ Tietoa asiakasmäärästä, ohjautumisesta, syistä, aiemmista palvelukontakteista, mahdollisesta koulukiusaamisesta
- Ehdotus nuorten psykososiaalisten palvelujen kehittämiseksi
 - ◆ Pohjana kokemukset mielenterveysosaamisen jalkautumisesta kouluille, asiakas- ja työntekijähaastattelut
- Arviointia
 - ◆ Yhteistyökumppanit kouluilla, perheneuvolassa ja Nupissa olivat tyytyväisiä projektityöntekijän työpanokseen. Kaikki koulujen työntekijät olivat sitä mieltä että työ oli tukenut oppilashuollon työtä. Myös uusia ideoita työn kehittämiseen ja tukea kodin ja koulun yhteistyön kehittämiseen oli saatu.
 - ◆ Projektityöntekijän työstä kokonaisuudessaan arvioivat lähes kaikki olleen paljon tai erittäin paljon hyötyä. Hyödyllisimmiksi työn sisällössä arvioitiin yksilötyö, pienryhmät sekä vanhempien kanssa työskentely
 - ◆ Erityisen hyvänä nähtiin mm se että mielenterveystyötä oli saatu vietyä fyysisesti koululle sekä korjaavassa että ennen muuta ennaltaehkäisevässä muodossa. Hyvää oli myös se että oli helposti tavoitettavissa mielenterveysammattilainen, jota konsultoida
 - ◆ Haittana nähtiin vain yhden lukuvuoden pituinen pesti

Muu toiminta

- Arviointikyselyt
- Kotisivujen ylläpitäminen ja päivittäminen, mm. tilastopäivitykset
- Kevätseminaari Mielekkäästi tulevaan Levillä 23.-24.4.
- Ohjaus- ja johtoryhmätyöskentely
- Osallistuminen Posken työkokouksiin ja viikkopalavereihin
- Osallistuminen valtakunnallisiin mielenterveys- päihdetyön kehittämisseminaareihin. sosiaali- ja